

Serra dels Abellars

Distància: 4.900 m
2 hores i 30 minuts
(amb parades)

Fàcil (trams amb un cert desnivell pronunciat)

Estacionalitat: tot l'any (és menys recomanable en període estival per les altes temperatures). Es recomana roba i calçat apropiat per a la senda, i també, anar proveïts d'aigua i elements protectors del sol.

Bus 27. Parades alternatives en Aigua Amarga, segons horari del trajecte Bus. (Distà 1.200 m de l'inici senda).

Llegenda – pla itinerari

1. Inici.
2. Mirador Ciutat de la Llum
3. Mirador Dels Reiets
4. Mirador de Fontcalent
5. Mirador Del Bacarot
6. Mirador Il·licità
7. Mirador d'Aigua Amarga
8. Tram final

Es tracta d'una senda amb un recorregut circular independent del traçat de les tres sendes de vianants indicades amb senyalística, podent-se combinar amb estes.

Parada

1 0 m Ens situem al carrer d'Aigua Amarga, al costat d'unes casetes elèctriques, al voltant de la Ciutat de la Llum. Iniciem la ruta al Camí de l'Abellar que es prolonga per una pista semiesfaltada. Clarament, en la vegetació de marges s'aprecia l'acció de repoblació executada en els últims anys, i trobem una combinació d'espècies vegetals en què destaca l'esparg, l'efedra, el romer, el llentiscle i les garroferes, majoritàriament de tipus arbustiu. A uns 400 metres, veiem les indicacions de via pecuària, girem a la dreta i ens introduïm en una zona amb aterrossaments en què s'incrementa la capa vegetal, aportant-hi un colorit que combina tons grocs, blavosos o lilacis de flors silvestres, en contrast amb les esmentades espècies.

Camí de l'Abellar

2 950 m Mirador Ciutat de la Llum. Davant de nosaltres es disposa una imatge parcial però pròxima de la Ciutat de la Llum, un gran complex audiovisual dedicat al món cinematogràfic. La visió més pròxima al mirador és dels platós grans i a continuació un dels platós mitjans. També s'aprecia el back lot o zona de rodatge en exteriors, els tallers i els magatzems.

Seguim la senda vorejant la tanca metàl·lica per l'esparg, amb l'àmplia imatge de la Ciutat de la Llum. A uns 300 m, s'ubiquen uns senyals de direcció però els obviem i agafem la senda de la dreta que ens conduïx al següent mirador. Al nord-oest, albirem una serra que sens dubte captarà la nostra atenció, Fontcalent, la presència de la qual ens acompanyarà durant el traçat de la senda.

Mirador de la Ciutat de la Llum

3 520 m Mirador dels Reiets. Ens situem sobre la partida del Bacarot. Als peus de la serra queda la pineda al costat del camí que en recorre el vessant. En l'àrea compresa entre la serra i el Camí Vell d'Elx, veiem la finca Els Reiets, el centre de reeducació i l'alberg d'animals, on ens crida l'atenció els enormes dipòsits blancs o tancs de la Compañia Logística de Hidrocarburos CLH. Al nord-est, la divisió natural de la serra pel barranc d'Aigua Amarga que dona pas al paratge del Porquet, al barri de Sant Gabriel. De fons, una perspectiva de la ciutat d'Alacant i l'alineació de muntanyes cap al litoral lleuantí.

Panoràmica al costat del mirador dels Reiets

Al costat del mirador s'ubica un dipòsit per al subministrament d'aigua, a través d'un entramat sistema de reg per goteig distribuït per on s'ha executat la repoblació forestal a la serra.

Retrocedim sobre els nostres passos fins a l'encreuament de sendes per a continuar en direcció oest cap al següent mirador, accentuant-se les condicions que es corresponen amb les espècies de matoll termomediterrani.

4 730 m Mirador de Fontcalent. Ens trobem enfront de l'alacantina serra de Fontcalent. Situada a l'oest de la ciutat, apreciem esta formació muntanyosa de 3 quilòmetres de longitud i 446 metres d'altitud. La seua morfologia i el seu gran valor mediambiental la convertixen en una important fita paisatgística que, en l'entorn, alberga zones humides com el saladar de Fontcalent en la protecció del qual cal incidir.

Al voltant d'este tram de la senda, trobem mollons que ens indiquen la delimitació de propietat, semblants als que van ser utilitzades com a guia per a la delimitació de la via pecuària.

Reprenem la senda i, de baixada, en direcció sud arribem a la confluència amb el Camí de l'Abellar. Girem a la dreta incorporant-nos al camí. Per les característiques del terreny, podem detectar indicis del pas de raboses (*Vulpes vulpes*), principalment per les seues empremtes d'uns 5 centímetres de llarg i 3 o 4 d'amplie, molt semblants a les d'un gos xicotet.

Rabosa (*Vulpes vulpes*)

Vista de la serra de Fontcalet

A 80 metres, ens desviem per una xicoteta senda abrupta i empinada que enllaça amb el tossal següent. Com a alternativa, l'enllaç també es pot fer pel Camí de l'Abellar en direcció sud i, a uns 300 metres, en la intersecció de la via pecuària agafem la senda ascendent.

5

740 m

Mirador del Bacarot. Ací s'aprecia el camp de golf "El Plantío", en contrast amb l'ambient rural de la zona. Les serres més pròximes són la de Borbunyo i la de Sanxo, pròxim a estes i separat per la carretera es troba el nucli principal de població del Bacarot. Com a conseqüència del projecte per a ampliar les instal·lacions del camp de golf, sorgix l'excavació arqueològica del jaciment d'Abellars que s'emmarca en el context històric de l'Ibèric Ple, i pren força l'existència del mateix topònim de la partida rural del Bacarot, en la seua forma 'Bagarok' que significa lloc on es garbella la producció de gra.

Serra de Borbunyo i El Bacarot

6

640 m

Mirador Il·licità. A l'oest, observem la part de la Serra que es prolonga fins al Portitxol. Enfront de nosaltres, una extensió de parcel·les agrícoles de Torrellano i l'aeroport de l'Altet, amb l'intermitent trasbals d'avions. Encara que l'orientació cap a l'oest només siga parcial al mirador, fa d'este un agradable lloc per al capvespre'.

Pots consultar tota la informació actualitzada sobre les Sendes Urbanes en la web: <https://www.facebook.com/senderosurbanosalicante>

Efedra fragilis en fructificació

Esta part de la serra presenta una major concentració d'efedra o candelers que en fructificació realça el contrast cromàtic entre la vegetació i oferix uns tons rogencs durant el període estival.

7

190 m

Mirador d'Aigua Amarga. Veiem una gran extensió (1,8 km²), una zona deprimida vora el mar que correspon al saladar d'Aigua Amarga. És un zona humida de llacuna soma (de poca profunditat) temporal que manté una certa comunicació amb el mar i que, en règim natural, es nega per l'escolament superficial o flux d'aigua, de pluja i d'altres fonts sobre la terra, i també per la subterrània. Les rambles i els torrents de la serra dels Abellars incidixen en el procés de reblliment de la zona humida.

Mirador d'Aigua Amarga

La utilització del saladar com a salines, de forma sistemàtica i organitzada, va començar a principi del segle XX però el 1967 es va abandonar l'explotació de la sal. Des de l'any 2002, el saladar d'Aigua Amarga és un espai protegit per la seua inclusió en el Catàleg de Zones Húmedes de la Comunitat Valenciana. Però este espai, que entre altres valors mediambientals és primordial per a aus aquàtiques i migratòries, necessita un major nivell de protecció i conservació per causa de la degradació patida, no sols per les condicions climàtiques...

8

1.130 m

Des d'ací queden 1.130 metres per a concloure la ruta, fent un descens, agafant com a referència una torre elèctrica per a girar a l'esquerra fins al voltant del carrer d'Aigua Amarga. Com a curiositat d'este últim tram, al mig de la senda, trobem una barraca excavada a la terra que, a priori, s'hauria utilitzat per a la polèmica caça d'aus.

Per assegadors i espartars

Situada al sud de la ciutat d'Alacant, la serra dels Abellars és una serra litoral que s'estén des del paratge del Porquet, al costat del barri de Sant Gabriel, prolongant-se en un conjunt de tossals allargats que a penes arriben als 100 metres d'altitud, fins al paratge il·licità del Fondet dels Pinyols.

La serra es troba en el que es coneix com a domini geològic Prebètic d'Alacant i forma un dels relleus del marge nord de la Conca del Baix Segura, on es reconeix una successió que comprén temporalment des del Tortonense fins al Quaternari.

La naturalesa margosa del terreny s'aprecia en les arenoses calcomargoses que predominen a la serra dels Abellars, i que donen lloc a relleus abruptes modelats per l'aigua, a causa de la poca resistència que oferixen els materials.

La quasi total desaparició dels camins de transhumància, davant de la confusió i el conflicte entre llauradors i ramaders, va motivar que el 1910 es procedira a la recuperació de la via pecuària, amb la seua delimitació entre el Portitxol i l'abeurador del barranc d'Aigua Amarga, tenint una longitud pròxima a 5,5 quilòmetres i una amplària aproximada de 22 metres. La delimitació es va realitzar sobre l'"assagaor", com així anomenaven els llauradors l'assegador o sendera per on passava el bestiar i que travessava la serra dels Abellars. El 17 de març de 1910, l'alcalde pedani de la partida del Bacarot firmava un ofici perquè els que tingueren finques a la sendera es presentaren el dia 28 d'eixe mes, als efectes de presenciar-ne la delimitació acompanyats de "tres ancianos hombres buenos de dicha partida para que firmen los deslindes y queden enterados; que saldrá una comisión de Alicante a investigar los terrenos".

En ofici de 1912 emés pel Govern Civil de la província d'Alacant, en referència a la serra dels Abellars s'especifica "...que se trata de terrenos muy deficientes de poner en cultivo por la aridez y fuertes pendientes, siendo el esparto la única planta estimable que se halla por aquellos terrenos". Es denota la importància de l'espart (*Stipa tenacissima*) com a recurs per a la població, sobretot una matèria primera per a l'artesanía del lloc. Però, a més, a la serra apreciem el valor ambiental que aporta l'espartar en sintonia amb matolls on trobem endemismes del sud-est ibèric com l'astragalo o botja rosada (*Astragalus hispanicus*), juntament amb la ravenissa groga (*Diploaxis harra subsp. Lagascana*), la boja negra (*Salsola genistoides*), la cua de gat (*Sideritis leucantha*) i el tomani (*Thymus moroderi*), entre d'altres espècies vegetals.

Paral·lelament a la construcció de la Ciutat de la Llum, es va executar una intervenció en esta serra creant una senda de vianants i fent-hi una repoblació forestal amb espècies arbustives, aromàtiques i d'un altre tipus, distingint-se les següents: la garrofera (*Ceratonia siliqua*), l'efedra (*Ephedra fragilis*), l'estepa blanca (*Cistus albidus*), l'olivera (*Olea europaea*), el llentiscle (*Pistacia lentiscus*), el romer (*Rosmarinus officinalis*), el margalló (*Chamaerops humilis*), el timó (*Thymus vulgaris*) i la ginesta (*Spartium junceum*).

En la classificació de les vies pecuàries del terme municipal d'Alacant, publicada en el BOE de 12 de febrer de 1955, la via entre el Portitxol i l'abeurador d'Aigua Amarga es va denominar "Cañada Real del Portichol".

...també han de ser considerades les vies pecuàries com autèntics «corredors ecològics», essencials per a la migració, la distribució geogràfica i l'intercanvi genètic de les espècies silvestres. (Llei 3/1995, de 23 de març, de Vies Pecuàries).

Alineació de la serra dels Abellars per la cara occidental

Edita: Excm. Ajuntament d'Alacant
Regidoria de Medi Ambient
Coordinaçió i textos: Educació Ambiental
Disseny i maquetació: VDH Comunicació.
Impres en paper reciclat 100%

La millor manera de conservar el nostre patrimoni natural i cultural és no deixar empremtes del nostre passatge.
Si vols més informació o tens algun dubte o suggeriment, visita la web: www.alicante.es/es/contenidos/red-senderos-urbanos
Els animals de companyia no han d'anar solts i ens hem de fer responsables d'arreglar les seues deposicions.
La millor manera de conservar el nostre patrimoni natural i cultural és no deixar empremtes del nostre passatge.
Si vols més informació o tens algun dubte o suggeriment, visita la web: www.alicante.es/es/contenidos/red-senderos-urbanos
Els nostres residus contamineu, hem d'arreglar-los i portar-los a llocs adequats.
Si ens agrada alguna planta no hem d'arrancar-la, és millor fer-li una fotografia o un dibuix.
Hem d'evitar molestar els animals, espantar-los, abusar, etc.
Caminar per les sendes marcaes, sense eixir-nos dels seus límits, contribueix a la protecció de l'ecosistema, ja que les nostres xafades poden afectar plantes i animals.

COL·LABORA EN LA CONSERVACIÓ DELS SENDES

Xarxa de SENDES URBANES Serra dels Abellars

